

Йордан Йовков

Младите господари

Севастица и Захари не излязоха да се поразходят, както правеха друга вечер, а си останаха в къщи. Севастица я болеше глава – тя беше наследила главоболието на майка си, както беше наследила и очите и: черни, страдалчески скръбни, замислени. Дребна, малко попрегърбена и грозничка в лице, във всичко останало тя приличаше на баща си, на хаджи Петра.

Откакто бяха дошли в чифлика, те най-често говореха за едно: ще остане ли Васил и занаятчият управител на чифлика, или ще трябва да го уволнят. Васил управляваше чифлика от десетина и повече години насам, още от времето на хаджи Петра. От прост одаджия (работник, който приготвя храната) хаджи Петър го издигна начело на работата си. Вярно е, че той беше запазил имота, добитъка, всичко, но пък и добре беше се погрижил за себе си: в града имаше къща, живееше на широка нога, беше успял, както се вижда, и да скъта бели пари за черни дни.

– Едно ме е яд – говореше Захари, като се разхождаше из стаята. – То че сметките на Василя не са прави, не са. Лъже ни. Но яд ме е, дето казва, че го били обрали. Тук се губят парите на шест каруци храна, не е малко. Наистина, едни хайти бяха уплашили Галунка и ако не беше Аго... Да, но тогаз никой не спомена за откраднати пари. Василева работа. Той, знаеш ли какво, Тицке, той, тъй да се каже, се е самообрал. Като онез чиновници, дето сами обират касите си и после викат: обраха ме! Да, така е, така е...

Захари дойде до масата, която беше в дъното на стаята, и си наля една чашка ракия. Пообърнат, той видя през рамото си, че Севастица чете и не го гледа, и набързо обърна още една чашка.

– Да живееш в село значи да станеш пияница – каза той, като мръщеше лице и цъкаше с устни. – Уф че люта била... Същи спирт... Жив спирт, фу! Изгори ме... Да, както и да хитрува г-н Васил, мене той не може ме излъга.

Захари беше търговец – в града той имаше манифактурен магазин. Макар млад още, той беше по-напълнял, панталоните му се издигаха нагоре и се опъваха около досга изпъкналия му корем. Инак беше доста хубавеляк, лицето му беше кръгло, избръснато, над много тясното му чело се изправяше гъсто закъдрена коса. Той дойде до прозореца, загледа се навън и самодоволно повтори:

– Васил не може ме излъга. Когато той отиваше, аз се връщах.

Севастица остави книгата на коленете си, но не каза нищо, а само се улови с ръка за челото.

– По-силно ме заболя глава – каза тя. – А взех вече един аспириин.

Тя полегна на одъра, послан с меко котленско кебе, сложи една възглавница под главата си и затвори очи. Захари дойде пак до масата и без да се пази, като гледаше само да не дига много шум, наля си пак една след друга две чашки ракия.

– Пак дохождали сватовници за Василена – каза той. – Голяма хубавица, прочу се навсякъде... – Той видя, че Севастица отвори очи и го погледна, и затуй прибърза да добави: – Аз пък никак не я намирам за хубава. Селска хубост... Няма линия. Селендурка такваз... Значи, Тицке, ти няма да излезеш? – каза той и се посмути, защото чу, че в гласа му прозвучаха радостни нотки. – Остани да си починеш, пък аз ще сляза малко до Василя. И знаеш ли какво, Тицке? Мисля да му кажа да си събере партакешите и да си върви. Да си върви и той, и Галунка, и таз прочутата... и таз Василена. Тъй е най-добре Ти какво ще кажеш?

– Кажи му, като искаш – каза тихо. Севастица и сбърчи лицето си от болка.

Захари вървя полека и предпазливо, докато слезе по стълбата, после тръгна бързо, махаше ръце, усмихваше се Той не криеше пред себе си, че беше се оженил за Севастица заради зестрата и. Неговата собствена работа не вървеше, но хаджи Петър беше оставил доста къщи и магазини, които даваха добри приходи. Колкото за чифлика (как се намират хора да живеят в село!), той на драго сърце би го продал или би го дал под наем, но Севастица не се съгласяваше.

Тъмни пепеляви облаци обложваха небето. Във въздуха светна, като че пламна огън, прогърмя. Захари забърза към дама. Големи кучета с възбърнатата козина от вятъра го срещнаха и уж го познзнава, а го гледаха с гневни очи и глухо ръмжеха. Отведнаж на земята като че ли се изсипа нещо, заваля едър дъжд. Захари прибягна и се подслони отпред под стряхата на дама Дъждът престана, като че пресечен с нож, а след миг-два заваля пак, още посилен.

– Василена не си доде, ще я навали дъжда – чу се гласът на Галунка Тя се държеше близо до стената на бялата ниска къщичка, дего живееха, и гледаше към полето – Ха, ето я, иде си – извика радостно Галунка и тичешката се прибра в къщи.

От капчуците над Захари потече вода. През гъстите полегати пръчки на дъжда се виждаше една каруца, която като че се плъзгаше и бързо се приближаваше към чифлика. Едри сиви коне, мокри от дъжда, изведнаж извиха и се спряха. Каруцата беше пълна със зелено, прясно накосено сено. Отзад стоеше Аго и държеше коса, а отпред беше Василена. Щом спря каруцата, тя остави юздите, провисна единия си крак – бос,

строен и тънък крак, обут само с едни вехти пантофи, – провисна и другия си крак и скочи. Тя беше измокрена, тънката и басмена блуза беше залепнала за снагата и, но Василена се смееше. Тя не бягаше, а вървеше под дъжда с бързи крачки, напета и стройна. Галунка и отвори и тя влезе в къщи.

Захари стоеше под покрива като вкаменен. Мъчно му беше, че Василена не му е близка, гордеше се в същото време, че все пак тая млада и хубава жена живеев неговия чифлик. Той виждаше, че е неудобно да отиде веднага у Василеви, и реши да почака, влезе в дама, намери там чича Митуша и почна разговор с него. Но не внимаваше и често не разбираше нито какво говори сам, нито какво му говорят.

По едно време вѐн се зачу да свири хармоника. Захари остави чича Митуша и излезе. Дъждът беше престанал, но още беше облачно, затуй беше много тъмно. Все пак Захари видя, че един човек се спря пред къщата на Василя Щом свири с хармоника – той е Велико, железаринът от Сърнено. Захари го мразеше, загдето обикаляше Василена, и тръгна право към него. Навярно за да се предпази, Велико отиде нейде настрана, а Захари застана на мястото му гърбом към къщата.

Леки, бързи стъпки се чува. Докато Захари се усети, две меки топли ръце обвиха шията му, отстрана по лицето го парна топъл дъх, горещи устни се докоснаха до страната му, звънка целувка се чу. В същия миг Василена – тя беше – извика: ах! – откопчи ръцете си, дори бутна Захари малко напред и избяга в къщи. Каго зашеметен, без да знае какво прави, Захари тръгна да си ходи, но като се обърна, видя, че Велико влезе у Василеви. Тогава и Захари се върна и с твърди решителни крачки тръгна към Василевата къща.

У Василеви не очакваха да дойде господарят. Галунка се смути. Васил стана прав и сдържано се усмихваше Светлите черни очи на Василена някак учудено и лукаво весело гледаха Захария. Галунка му подаде възглавница и го канеше да седне.

– Василе, знаеш ли що? – започна направо Захари. – Ние приказвахме със Севастица, решихмети да останеш и занаяпред, ще бъдеш и занаяпред управител на чифлика. Сега, било що било, няма да се караме. Ние сме доволни от тебе. Ще ни служиш пак, както си ни служил досега.

– Седнете, седнете! – канеше го Галунка.

Захари се поогледа и пак срещна лукаво веселите очи на Василена. Косата и беше още мокра, но беше си турила друга червена блуза.

– Та затуй додох да ти кажа. Ти, Велико, какво... Като птичка божия, все си свириш...

Васил не изглеждаше нито зарадван, нито учуден. Все тъй съдържано усмихнат, той извади шише ракия. Галунка сложи чашки.

– А, ракия ли? – каза Захари. – Може. Преди ядене може. Ти, младо – обърна се той към Велико, – где остави хармониката? Я да посвириш!

Веселието тръгна леко. Захари беше доволен, усмихнат, господарски важен. От време на време той срещаше устремените в него очи на Василена, все тъй весело усмихнати. Понякога тя ставаше да вземе нещо и Захари я следеше изпод око – в ниската малка стая тя се изправяше като строен стълб – високи бедра, тънък кръст. Друг път тя биваше приказлива, сега мълчеше. Но черните и очи все се смееха.

– Аз зная защо обикаляш, Велико – каза по едно време Захари, след като бяха хвърлили доста чашки, – зная ти болката аз тебе, но трябва да знаеш, че тук аз съм господаря, от мене зависи. Докато не ми се поклоняш и не ми целунеш ръка, булка няма да видиш.

А след малко, разсърден от нещо, викаше:

– Тебе за нищо не те бива! Цигулар майка не храни. От такъв, дете свири, човек не става...

– И от праматарин чифликчия не става – отговаряше му също тъй дръзко Велико.

Някакво блаженство, някаква сладка мъгла обгръщаше мислите на Захария. Той знаеше, че Василена обичаше железарина, че преди малко по погрешка беше целунала него в тъмнината, но все пак приятно му беше да храни и той свои надежди. „Кой знай? Може пък да не е сбъркала, може да е искала мене да целуне. Защо не... Защо не...“ Изведнъж той си спомни за Севастаца и скочи на крака.

– Да си ходим – каза той. – Стига толкоз. Ставай, Велико, да си ходим.

– Аз после ще си ходя – каза Велико.

– Не, наедно ще излезем. Жена ми, знаеш, я боли глава и не обича да и дигат шум.

Той почака да излезе Велико и тогава излезе той. И си тръгна към къщи само тогаз, когато се увери, че Велико беше поел вече пътя към Сърнено.

В къщи Захари завари Севастаца, че още лежи. Като го видя, тя уморено се изправи. На лампата лицето и изглеждаше увехнало и застаряло.

– Как си, Тицке? Мина ли ги главичката? – запита Захари. – Малко какъснях. Знаеш ли какво, Тице? Казах на Василя да остане. Какво да го правя? На колене ми се моли, ръка ми целува...

– Ти там ли беше? – попита Севастица. – Кой беше у тях? Там ли беше Василена?

– Василена? Да, като че беше. Право да ти кажа, не обърнах внимание... Да, като че беше...

И като вървяха един след друг, те минаха в другата стая, дето ги чакаше сложената трапеза.

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: екип на abc дизайн или Мартин Митов

Публикация

Йордан Йовков, „Събрани съчинения в шест тома“, Том трети; „Български писател“,
С. 1977. Под общата редакцията на Симеон Султанов.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7830>]